

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 43.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Vederile și convingerile masselor.

II.

Să vorbim acum despre vreme, pentru că și vremea e un factor puternic în problemele, atât sociale, cât și biologice. Vremea e singurul mare producător pe terenul acesta, dar și singurul mare devastator. Vremea a făcut munții, din grăunțe de nisip, și vremea a creat din neînsemnata celulă a vremilor primitive geologice demnitatea omului de astăzi. Pentru a trece un lucru oarecare prin străformare, ajunge dacă trece peste el adierea câtorva secole. Cu drept cuvânt se poate spune, că o furnică, dacă ar avea viață destul de lungă, ar putea să descompună muntele cel mai înalt. Și ființa, care are dispune de marea putere de a schimba vremea, ar fi aceea ce e pentru credincioșii de astăzi dumnezeirea.

Influența vremii asupra formării vederilor mulțimei e foarte mare. Dela ea depind forțele cele mari ale rasei, cari nu se pot forma fără ajutorul vremii. Vremea dă naștere tuturor credințelor, ea face să se desvolte și apoi să apună, ea le dă și le ia puterea. Vremea pregătește mai ales masele pentru acceptarea vederilor și a convingerilor, adică terenul pe sama acestora. Aceasta e motivul, că anumite idei pot fi realizate numai la un timp hotărât, iar nu și altădată. Vremea face să se îngrămădească complexul uriaș de credințe și de cugetări, din care încolțesc ideile unei epoci. Nu în mod întâmplător, pe nimerite, să vedeam aceste, ci rădăcinile fiecareia din ele se estind departe în trecut. Dacă înfloresc, vremea a făcut să poată înflori. Pentru a le stabili originea, trebuie deci totdeauna să o căutăm în trecut. Ideile sunt ficele trecutului, mamele viitorului, și totdeauna sclavele prezentului.

Vremea e prin urmare învățătorul nostru și nu avem decât să o lăsăm să treacă, pentru a vedea cum toate se schimbă în jurul nostru. Astăzi suntem prea îngrijiți de mulțimea de răsturnări și străformări anunțate din partea ei. Dar vremea are să restabilească iarăși echilibrul. „Nici o ordine, scrie *Lavisse*, — nu s'a format într-o zi. Organizarea politică și socială e o operă, care cere multe veacuri. Feudalismul a existat multe secole fără formă, în chaos desăvârșit, până a putut să fie regulat, iar monarhia absolută asemenea a existat secole de-a rândul, până a putut afla mijloacele regulate de guvernare, și în acest interval de tranziție a fost multă și mare confuzie.

Să trecem acum la instituțiile politice și sociale. E încă foarte lătită ideea, că instituțiile întăresc relele sociale, că înaintarea națiunilor se face numai în urma perfecționării constituțiilor și a guvernelor, și că prefacerile sociale pot fi săvârșite pe calea decretelor. Revoluțiunea franceză a acceptat ideea aceasta ca punct de mănecare, iar teoriile sociale de astăzi se bazează asemenea pe ea.

Esperiențele făcute nu au fost în stare să clatine în mod serios această groaznică iluziune. Filosofii și istoricii au încercat înzadar să dovedească neesactitatea acestei teorii. Dar cu toate acestea le-a succedat pe ușor să arate, că instituțiile sunt fice ale ideilor, că sunt sentimente și moravuri, și că aceste idei, sentimente și moravuri, nu pot fi prefăcute astfel, că prefacem legile. Poporul nu-și alege la întâmplare instituțiile, întocmai cum nu la întâmplare își alege nici culoarea ochilor, sau a părului. Instituțiile și formele de guvernare sunt produse ale rasei. Ele sunt departe de a fi urzitoarele unei epoci, ci din contră, sunt creațiile epocii. Poarele nu vin guvernate amăsurat

capriciilor lor momentane, ci amăsurat caracterului lor. Secole întregi se cer pentru formarea unei ordine de stat, și iarăși secole întregi pentru prefacerea acesteia. Instituțiile nu au virtuți legate de ele. Nu sunt nici bune, nici rele, căci acelea din ele, cari într-o anumită vreme sunt bune pentru un anumit popor, pot să fie pentru alt popor vrednice de toată desprețuirea.

Nu zace deci de loc în puterea unui popor să-și schimbe singur instituțiile, după voia sa. Adevărat, că în contul revoluțiilor volnice poate poporul să schimbe numele instituțiilor sale, dar sâmburele rămâne același. Numele e însă numai etichetă goală, cu care istoricul mai profund nu-și bate capul. Așa de exemplu țara cea mai democratică din lume, e Anglia, care are constituție monarhică, pecund despotismul cel mai pronunțat domnește în republicele Americii de Sud, cu toate că au constituții republicane. E deci încercare copilărească, e eșecul retoric fără scop, pierderea vremii cu compunerea de acte noi constituționale. Necesitatea și vremea le aduce cu siguranță, dacă suntem destul de prudenți de a pune acești doi factori în serviciul nostru. Așa s'a întâmplat lucrul cu Anglo-Saxonii, ceea ce ne spune marele istoric Macaulay într'un loc, care ar trebui să fie învățat de toți politicienii țărilor latine. După ce înșiră acesta tot binele ce ar putea fi scos din legile, cari luate din punctul de vedere al rațiunii curate, formează un chaos de prostii și de contraziceri, compunează vre-o douăsprezece constituțiuni, îngroașate în urma sgudurilor, de ale națiunilor latine din Europa și America, cu cele din Anglia, și constată, că acestea din urmă s'au schimbat foarte încet și numai în parte, sub influența nemijlocitelor necesități, și nici odată sub influența ideilor speculative. „Nu s'au îngrijit nici odată de simetrie, — scrie el, — totdeauna

insă de profitabilitate; n'au delăturat niciodată o anomalie numai pentru că e anomalie; n'au făcut inovațiuni niciodată, decât numai când era simțită insuportabilitatea, dar și atunci numai în măsura de a fi delăturată insuportabilitatea; niciodată nu au făcut mai mult decât a reclamat cazul luat în desbatere! Acestea au fost regulile, de cari au fost conduse în general cele 250 de parlamente ale noastre (engleze) în consultările lor, cu începere de pe vremea lui Ioan, până în epoca reginei Victoria“.

Ar trebui să examinăm una după alta fiecare lege și fiecare instituție a fiecărui popor, pentru a putea arăta, în ce măsură formează ele expresiunea trebuințelor rasei lor, și că prin urmare nu pot fi schimbate în mod volnic. Astfel de exemplu se poate discuta filosoficește despre favorurile și neajunsurile centralizației. Dar când vedem ce opintiri milenare face câte un popor compus din rase foarte deosebite pentru a ajungă pas de pas la centralizație, când facem constatarea, cum că o revoluțiune, al cărei scop era derimarea tuturor instituțiilor remase din trecut, a fost necesităta nu numai să respecte această centralizație, ci chiar să o întărească, putem să spunem, că centralizația e ficea trebuinței imperioase, e condiție de existență, și nu putem decât să com-pătimim pe politicienii lipsiți de vederile largi, cari vreau să o delăture. Dacă din întâmplare li-ar succeda lucrul acesta, în momentul acela ar fi dat signalul pentru începerea războiului civil, din care s'ar naște apoi iarăși în curând o nouă și o mai apăsătoare centralizație.

Din toate acestea urmează, că mijlocul de a influența sufletul maselor nu reșede în instituțiuni. Dacă vedem cum anumite țări, — ca statele unite americane, — fac progrese mari cu instituțiile lor democratice, pe când altele, — ca re-

FOIȘOARĂ.

Activitatea literară a Metropolitului Andrei b. de Șaguna.

(Urmare.)

de Gh. Tulbure.

— „Aceste două traduceri — urmează Șaguna — sunt deci ușile, prin cari s'a învrednicit și poporul românesc a intra în câmpul cel ceresc al dumnezeieștilor învățături, care în mijlocul vijeliilor și valurilor lumii rămân neclătite și adevărate din veac în veac, ele sunt izvoarele, cari au izvorât întâia dată apa vieții vecinice pentru neamul românesc, în toate părțile pământului pe unde este risipit“.

Așadar deșteptarea poporului nostru din barbaria veacurilor, împrietinirea lui cu legea Domnului și cu lumina civilizației, înfrățirea neamului prin unitatea limbei — toate aceste mari binefaceri, Șaguna le atribuie, cu toată dreptatea acestor două traduceri ale sfintei scripturi.

Biblia de Bălgrad și cea de București sunt într'adevăr monumente neperitoare ale legii și limbii românești și preste tot ale vieții noastre naționale-bisericești. Prin faptul că ieromonahul Silvestru traducătorul Testamentului Nou de Bălgrad, simțind trebuințele vremii sale, a îmbrăcat traducerea sa în haina unei limbi „înțelese de toți“, a unei limbi luate din gura poporului, prin Biblia sa a creat cel dintâiu glas obștesc, cu care s'a rugat neamul ro-

mânesc întreg părintelui din ceruri, iar nouă ni-a lăsat nu numai un monument al limbei, ci și al simțirii și cugetării poporului din vremea aceea.

„Nici una dintre traduceri de mai târziu nu poate fi părtaşă laudei, ce se cuvine acelor, cari au altuit întâia dată cuvântul sf. Scripturi în pom românesc, ci toți de mai târziu au preluat și îndreptat, numai unde și unde, ceea ce traducătorii cei dintâi, ca nemernici deabia ai unui veac, n'au putut să îndrepte; dar nici n'au avut lipsă de a îndrepta pentru că pe vremurile lor a fost bine și desăvârșit așa. Iar limba noastră e pom viu, care în toată primăvara se schimbă: ramurile bătrâne și fără suc se uscă și cad, mlădițe tinere ies și cresc: frunza veștejește și se scutură, dar alta nouă crescând îl împodobește, — toate ale lui se fac și se prefac, numai tulpina rămâne totdeauna aceeași“.

Iată, ce cunoștințe sigure de istorie literară și ce principii sănătoase de limbă, aveau să-l călăuzească pe Șaguna la noua editare a sf. Scripturi!

Afară de aceste două traduceri vechi Șaguna mai cunoaște trei ediții românești ale Bibliei, și anume:

1) Biblia întreagă, tipărită de societatea biblică românească, în Petersburg la 1819.

2) Testamentul nou tipărit în Smirna (Asia mică) la 1838, și

3) Biblia întreagă tipărită la episcopia Buzeului în anul 1854.

„Ce se atinge de ediția aceasta a noastră a sf. Scrip-

turi a legii vechi și nouă, noi ne-am ținut de datorință sfântă a întrebuița toate mijloacele, câte ne-au fost cu putință în valul nenumăratelor sarcini, ce zac asupra-ne și a restatornică textul celor 72 de traducători din Alexandria, pe care biserica noastră răsăriteană singură numai îl primește de autentic și canonic“.

Aici se cuprinde așa dar motivul de căpetenie care l-a îndemnat pe Șaguna să scoată o nouă retipărire a Bibliei. Considerând traducerea din Alexandria de singura autentică și canonică, ținea că e de necesitate să se facă o nouă traducere respective îndreptare a textului biblic, ținându-se strâns de traducerea celor 72, numită și *Septuaginta*.

Motivele de a doua mână erau apoi, că în traduceri vechi se găseau vorbe cari nu corăspundeau textului original grecesc, iar pericopele și mai ales Stihurile nu i se păreau destul de bine împărțite.

Intru sprijinirea acestora aduce și câteva pilde din traduceri anterioare. Prin urmare Șaguna, la traducerea bibliei sale are în vedere textul grecesc și slavonesc, dar ține seamă și de cele întrebuițate de traducătorii români mai sus pomeniți, acestea toate însă se silește a le aduce în conglăsură cu traducerea originală din Alexandria, care-i servește ca normă autorizată.

Din împrejurarea, că în această schițare istorică a bibliilor românești Șaguna nu amintește cu nici un cuvânt *Biblia*, tălmăcită de pe limba elinească pe înțelesul limbei românești, de *Samuil Clain-Micul* și tipărită în Blaj la 1795,

publicele spaniole-americe, — pe lângă toate instituțiile absolut identice se află în stare de dureroasă anarhie: putem să spunem, că instituțiile nu au nimica a face, nici cu mărirea și gloria unora, nici cu decadența altora. Aceea ce guvernează popoarele este *caracterul lor*, și toate instituțiile, cari nu se acomodează acestui caracter, formează numai haină imprumutată, podoabă trecătoare. E adevărat, că s'au întâmplat resboaie sângeroase și revoluțiuni puternice, și se vor mai întâmpla, în scopul introducerii anumitelor instituții, cărora lumea le atribuie puterea supranaturală pe care o au relicviile Sfinților de a aduce noroc, și în anumită măsură s'ar putea spune, că instituțiile influențează asupra sufletului mulțimei, fiindcă provoacă astfel de acte de înălțare. Dar în realitate nu instituțiile exercită această putere, căci știm, că ele, fie că înving, ori sunt învinse, nu au absolvat nici o putere. Aceea ce a influențat asupra sufletului mulțimei a fost totdeauna *iluzia și vorbele*, mai ales vorbele, acele vorbe simple, dar pline de putere, cu a căror domnie miraculoasă vom face cunoștință mai târziu.

Alexandru Mocsonyi despre dreptul electoral.

(Urmare).

Să aruncăm o privire asupra stării economice a acestor două țări. Din venitul pământului roditor, după aretarea clai ministru, în Ungaria vine pe fiecare cap 9 fl. 47 cr. iar în Transilvania 5 fl. 34 cr. Censul deci e aici în proporțiune contrară față cu Ungaria. Domnul condeputat Török Sándor, în vorbirea sa de ieri, a afirmat cu toată pozitivitatea, că nu există țară, pe fața pământului, unde să fie censul atât de lărgit ca în Ungaria. Nu mă va putea acusa, că aduc înainte state radicale, căci, spre exemplu, mă provoc la Prusia, mă provoc la Anglia. Când voim să judecăm mărirea censului privindu-l, în comparațiune cu cel din alte state, cred că suntem pe calea cea mai nimerită, dacă vom examina aceea, că în proporție cu numărul locuitorilor câți alegători sunt? Și așa aflăm, că în Prusia, la 1000 suflete sunt 208, în Anglia 83, în Ungaria 72, în Transilvania 50. Însă dacă nu vom lua în considerație pe alegătorii îndreptățiți după prerogativele nașterii, de oarece e vorba de mărirea censului după avere, atunci rămân în Ardeal chiar numai 34. Cred că acum dl condeputat Török Sándor va fi deplin liniștit în privința aceea, că *sunt state*, cari în privința aceasta stau cu mult înaintea noastră. De altcum dl ministru de interne are deplină dreptate când zice, că efectul bun al unei legi electorale nu trebuie judecat, basându-ne pe teorii abstracte, ci luând în considerațiune rezultatele practice. Să-mi fie permis a arăta, ce rezultate practice produce legea electorală din Transilvania.

În arătarea dlui ministru de interne, cu privire la ultima conscriere a alegăto-

rilor, în Transilvania peste tot s'au înscris 110.000 alegători. Dintre acești alegători 74.134 de inși pe baza prerogativei de naștere au exerciat dreptul de alegere; 11.684 pe baza censului de 8 fl 40 cr., 3158 pe baza numărului de fumuri, și 20.923 pe baza altor calificări. Poate că nici n'ar fi de lipsă să mai amintesc aici, că această arătare poate servi de bază la judecarea practică a legii electorale, de oarece aceste conscripțiuni s'au făcut din oficiu, pe baza ordinațiunei ministeriale.

Așadară din întregul număr al alegătorilor 67% sunt de aceea, cari pe baza prerogativei de naștere exercită dreptul de alegere. În 8 comitate, districtul Făgăraș și scaunele secești, au fost înscrși 84.880 alegători. Dintre aceștia 70.770 au fost alegători pe baza prerogativei de naștere, iar după censul de 8 fl 40 cr. împreună cu cei pe baza fumurilor, la o altă abia 10.531, și pe baza altor calificări cu totul 3579. Prin urmare, dreptul prerogativ de naștere, prin această lege i se dă o influență de 5 ori mai mare ca celor îndreptățiți pe baza censului, și de 4 ori mai mare ca tuturor locuitorilor. Dintre cele 28 de cercuri electorale, în 25 nobilimea are o majoritate atât de preponderantă, încât ea face 2/3 și chiar 3/4 a tuturor alegătorilor. Deci atunci: când e vorba despre reprezentarea unui milion 562.222 suflete, adică 3/4 a tuturor locuitorilor, alegerea a 25 de deputați, depinde dela această clasă privilegiată.

După acestea cred, că nime nu mi va putea imputa, că esagerez, dacă voi zice, că rezultatul practic al acestui sistem de alegere e acela, că 3/4 a tuturor locuitorilor din Transilvania sunt excluși din bariera constituțiunei și reprezentarea acelor 3/4 din populațiune depinde exclusiv dela o clasă privilegiată. Această clasă, după statistica lui Kössy din anul 1847 se uroă cam până la 200.000 suflete, adică face 10% din numărul tuturor locuitorilor din Transilvania.

Din punctul de mănecare pe care stau eu, onorată cameră, nu va mai fi doară de lipsă să amintesc, că eu la estinderea dreptului de alegere, nu pot lua în considerațiune averea. Însă fiindcă dl condeputat Kemény Gábor, în vorbirea sa de ieri, voind să combată datele citate de dl condeputat Sigismund Popp, s'a pus pe acest teren, fie-mi permis, ca de astădată eară-și să-l fac atent la aceea, că da, întradevăr, are toată dreptatea când zice, că la o calculare bazată pe numeri să cere înainte de toate, că numerii să corespundă adevărului real. Însă da, după cum se cam întâmplă cu oamenii sfătoși, e chiar cel dintâiu care nu-și urmează sfatul său cel bun. (Ilaritate).

După opul intitulat „Austria adörendszere” (sistemul de dare al Austriei) de Szepesky Mihály, în Transilvania pământul întreg cultivat face 3.783.969 jugăre. Domnul condeputat Kemény Gábor însă a luat în considerațiune teritoriul întreg, și aceasta după părerea mea, nu e cu cale, de oarece când e vorba despre aceea, că posesiunea în cari proporțiuni e împărțită între două clase, atunci numai la acel teritor se poate lua de bază, care de fapt e împărțit deja între cele două clase. Pădurea și pășunea în Transilvania, după cum știu eu, până acum nici nu sunt împărțite. Acestea deci nici nu se pot lua de bază. De aceea, din parte-mi mă mărginesc numai la pământul cultivat, care de fapt e împărțit deja. De tot 173.281 jobagi eliberați au avut o posesiune de 2.144.544 jugăre.

Nășudul și scaunele săsești, cum a amintit eri dl condeputat Sigismund Popp, posed 710.000 jugăre, va să zică, la o altă 2.914.514 jugăre. Pe mână nobilimei deci rămâne, 869.39 jugăre. Din tot pământul cultivat, de prezent, 1/4 e deci în mână a celei clase privilegiate, care exclusiv exercită dreptul de reprezentare față cu cele 3/4 ale tuturor locuitorilor din Transilvania.

Onorată cameră! Față cu o astfel de lege electorală, mă mir, că dl ministru de interne a avut curajul să zică, că nu e nici o necesitate rațională pentru reformă, de oarece nu există nici un interes, de vre o însemnătate, care pe baza legii n'ar fi aici ușor de reprezentat. (Ministrul Tóth: Am zis!) Atunci, onorată cameră, când 3/4 a tuturor alegătorilor din Transilvania numai 3 deputați pot să trimită aici, o clasă privilegiată însă, care nici 10% a tuturor locuitorilor nu face pe deplin, trimite chiar 25 de deputați, într'adevăr că se poate zice, că dl ministru de interne poate să aibă un astfel de curaj, însă din partemi, pentru un astfel de curaj, nici când nu-l voiu invidia. (Aprobări în stânga extremă).

Onorată cameră! O asemenea lege electorală, fundată pe niște baze privilegiale, stă în contrast direct cu sistemul reprezentativ, cuprins în legea din 1848 art. V., și întreb pe domnul ministru de interne, că oare sublima idee fundamentală din art. V. al anului 1848 nu primește oare lovitură cea mai violentă prin susținerea neatacabilă a legii electorale din Transilvania, bazată pe drepturi de prerogative, prin cari realizarea acelei idei sublime se face cu totul imposibilă? Și cred, că dacă dl ministru de interne ar fi luat aceasta în dreptă considerare, nu s'ar fi lăsat să fie răpit în focul vorbirii sale până la declarațiunea, că nu e nime atât de orb și cutezător, care ar avea curajul să atace ideea fundamentală a legilor dela 1848. (Adevărat. Așa este! din stânga).

Onoratul domn Kemény Gábor eri și-a luat de temă a dovedi, că acea, nu acusațiune, ci afirmare fundată, pe care onoratul domn Iányi Dániel, și după el mai mulți o ridicară, că sistemul electoral e îndreptat direct în contra națiunei române, zic și-a luat de temă a combate aceasta, și a amintit și înșirat cercurile electorale, în cari românimea fiind în majoritate preumpanitoare, ar putea să trimită aici reprezentanții săi. Ce e drept, nu și-a împlinit promisiunea, căci s'a angajat să înșire 20 de cercuri, dar precum mi-am notat eu, și precum m'am convins și din însemnările stenografice, a înșirat numai 15. A recunoscut de altcum însuși da, și a făcut-o cu cale aceasta, că afirmarea sa e numai o ipoteză, de oarece alegătorii nu s'au înscris după naționalități, și așa afirmațiunile sale nu este o putință a-i da o beză sigură. Domnul Kemény vine și aici în contradicție cu acel bun sfat al său, că atunci, când voim să argumentăm cu cifre, avem să luăm totdeauna numai cifre cari corespund adevărului. Eu din parte mi am același drept de a putea păși în contra sa cu altă ipoteză, dar nu o fac aceasta, ci mult mai corespunzător aflu a fi scopului, decât mă provoc la rezultatul alegerilor pentru dieta trecută. Știm, că atunci alegătorii români, nu numai că au luat parte la alegeri, dar întrucât a depins dela ei, s'au și născut a-și scoate candidații proprii, și totuși, n'au fost în stare să trimită mai mulți deputați decât numai 12. (Ministrul Tóth: Pentru că au votat pentru alții!)

De altminteres, onorată cameră, acceptez de real calculul stimatului domn Kemény, desi e bazat pe ipoteză, și întreb: Oare n'a demonstrat da tocmai contrarul dela aceea ce a voit să arete? El a voit să dovedească, că această lege electorală nu e îndreptată în contra poporului român. Însă, onorată cameră, când da arată, că naționalitatea română, care face mai mult decât 4/7 din toți locuitorii țării, abia 15 reprezentanți poate trimite la dietă, atunci a demonstrat în mod elocuant, ca nimenia altul, că această lege e îndreptată în contra naționalității române. (Aprobări vii în stânga extremă). Eu de altcum, onorată cameră, din partemi nu pretind, ca legislațiunea să dea naționalității române din Ardeal nici 75, nici 25 de deputați. Eu vreau numai un lucru, să dea drept egal naționalității române, ca și celorlalte. (Aprobări). Vreau, ca din cauza, că naționalitatea română e în majoritate, să nu se schimbe esența sistemului reprezentativ, să nu stăruim ca pe căi artificiale să fie majorizată majoritatea naturală, prin minorități. (Aprobări în stânga extremă). Aceasta o voesc eu. Drept și dreptate vreau, alta nimica. (Aprobări în stânga extremă).

(Va urma).

Cronică pedagogică.

Rostul cântării vocale în școala populară

de G. Fl. Preșmereann.

(Urmare).

Nu se ține cont de faptul, că cântarea nu numai ne întărește sănătatea, prin influența binefăcătoare ce o exercită asupra plămânilor și a mușchilor peptului, dar ea este și un excelent mijloc de educațiune și în privința culturii spirituale: a culturii caracterului și a inimii, după cum am mai amintit.

Având în vedere ușurința cu care elevii în urma caracterului ei distractiv își însușesc cântarea, considerând apoi și neînsemnatele sacrificii ce trebuie aduse întru predarea ei, e de prisos a mai insista asupra necesității cultivării ei nu numai în scopul propriu al școlii, ci și al bisericii întru înfrumusețarea serviciului divin.

Ne umple de bucurie faptul, că în timpul mai nou s'a pornit o mișcare mai vie pe terenul cultivării muzice și sfăr de școală, prin aranjarea de diferite festivități, producțiuni cu coruri școlare, și acestea cu atât mai vădute, cu cât acestea se datoresc în parte mare activității unor învățători de ai noștri conștii de datorința lor și afară de zidurile școlii.

Această conștiințioasă o dovedesc acestia prin propoveduirea acestei arte, în care puterea frumosului se manifestă într-o formă cât se poate de plăcută și captivatoare, și în s'nul reuniunilor noastre. Pe cât e de mare însă influența estetică a acesteia, pe atât de mari sunt și bunurile morale ce rezultă din ea.

Asupra caracterului ei moralizator care de altcum e o condiție pentru fiecare artă — nu poate subsista nici o îndoială.

Ne vom îngriji însă de o corectă predare a ei, căci zice Hegel „Fiecare artă își are morala sa, depinde însă dela acela, care are să o exercite”.

Cu toate acestea mai multă importanță are muzica, despre ceace ne con-

ne vine a crede, că Șaguna sau nu a cunoscut biblia lui Clain s'au și dacă a cunoscut-o — ceace e mai verosimil — nu a întrebuințat-o, presupunând, că Clain va fi întrebuințat mai mult *Vulgata* sfântului Ieronim, decât traducerea alexandrină, singura, pe care o recunoaște de canonică.

Înainte de a trece la celelalte cărți rituale retipărite de Șaguna, ne vom opri la un moment de importanță atât pentru cestiunea traducerilor bibliei, cât și pentru cunoașterea personalității literare a lui Șaguna.

E vorba de apriga *polemică literară*, care s'a purtat între Șaguna și Ioan Eliade Rădulescu, pe tema traducerii sf. Scripturi de către acesta din urmă. Vom înzista puțin asupra acestor discuții, mai ales, că ea prezintă note caracteristice pentru vederile amândurora în cestiunea traducerii bibliei și aruncă o via lumină asupra acestor figuri marcante ale istoriei noastre literare.

În același timp, când Șaguna tipărea la Sibiu o nouă traducere a Bibliei, deci la anul 1858, Ioan Eliade-Rădulescu tipărea la Paris o altă traducere românească a sf. Scripturi.

În prefața acestei traduceri Eliade încă ține să-și desfășure principiile sale literare asupra bibliei. Vorbind despre importanța sf. scripturi pentru păstrarea limbii literare și prin limbă a naționalității popoarelor, Eliade relevă în special însemnătatea acesteia pentru neamul românesc, pe care limba bibliei l-a apărut, în Ardeal, de primăjdia influenței protestante, iar dincolo în Țările Româ-

nești de cea a grecizmului și a slavonizmului introdus în biserică. Constată mai departe, că la poporul nostru biblia s'a păstrat în traducerea după cei 72 de tălcuitori din Alexandria și recunoscute, ca și Șaguna, că edițiunea aceasta e singura, care se poate da în mâinile Românilor ortodocși.

Ca fiu credincios și devotat al bisericii răsăritene dreptcredincioase se simte, în urmare, îndatorat să ia în apărare curățenia acestei traduceri a bibliei față de edițiunile pline de greșeli ale propagandei engleze și ale panslavismului rusesc. În scopul acesta, fără a lua în considerare „declamațiunile ortodoxale ale unora și altora”, întreprinde o nouă traducere a bibliei cu ajutorul căreia tinde totodată să desăvârșească, să ducă la îndeplinire și fapte pentru care luptă din tinerețe, *fapta unei limbi românești unitare*.

Însuflețit de vederile acestea porcede Eliade la traducerea sa. Din biblia sa n'au apărut însă decât cele două cărți dintâiu ale Pentateuchului lui Moise: Cartea Facerii (Genesis) și a Eșirii (Exodos), împreună cu comentariile lor esegetice.

Eliade, adică, pe lângă biblie a scris un fel de adnotări, pe care le-a tipărit sub titlul de:

Biblice

sau *Notiții Historice, Filosofice, Religioase și Politice asupra Bibliei*. Paris 1858.

Aceste „biblice” ne lămuresc și asupra antecedentelor polemice cu Șaguna.

— „Biblia — zice Eliade¹⁾ — pusă sub tipar mai dinainte, cum (=îndatăce) a ieșit prima carte a Genezei, nu am întârziat a da de știre Prea Sfinților lor, Părinților Mitropoliți al Ungro-Vlahiei și al Moldovei, mai înainte de ajungerea cărților în țară. În epistolele mele le arăt cauza, ce m'a făcut a întreprinde această traducțiune și tipărire. În precuvântarea „Biblicilor” mă întind și mai mult despre motivele, care m'au însuflețit a lua o sarcină atât de grea sub toate raporturile. — Cătră acești doi Prea sfinți Chiriarchi mă adresez prin epistole, fără a le trimite nici un exemplar din cartea întâia a Bibliei (adică Genesis), pentru că aveau a ajunge toate 3000 de exemplare în Țară și a se pune sub dispoziția Prea sfinților lor și a cenzurii publice. Datoria mi-a fost de a le da de știre plecat, cu o lună mai înainte de ajungerea cărților. Considerând însă între Chiriarchiile ortodoxe și Episcopia română din Sibiu, nu lipsi a trimite capului ei, spre semn de stimă, un exemplar din prima carte a Bibliei. Făcui încă și mai mult: ca unei părți bisericești, ca unui confesor îi trimisei și prima jumătate de coală din Biblice, cartea profană nepublicată încă ca semn de stimă și mai mare, de venerație și confidență....

În mărturisirea aceasta se cuprinde obârșia polemică a lui Eliade cu Șaguna.

(Va urma).

¹⁾ Biblice, pag. 74.

vingem din cuvintele lui Herder: „Mai mult decât frumusea însăși, farmecă o voce plăcută, căci dacă aceea împodobește corpul, aceasta ascunde în sine o putere, care ne stăpânește sufletul“. Superioritatea ei o mai exprimă și Kleist: „Eu privesc muzica, ca rădăcina tuturor artelor“, precum și Lessing, scoțând și mai bine la iveală necesitatea predării ei, fiind o tovarășe nedespărțită a poeziei: „Se pare, că cântarea a fost menită să fie necontenit una cu poezia, ba chiar să se contopească cu ea în una și aceeași artă“.

Având în vedere însă, că înțelegerea poeziei presupune o dezvoltare intelectuală oare care din partea elevului, cântarea e un mijloc binevenit, prin care se pot cultiva sentimentele aceluia și în lipsa acelei dezvoltări. Prin frumuseța melodică, prin mișcarea ritmică exprimată prin tact, tempo chiar și neînțelese fiind vorbele aceleia, totuși exercită o influență covârșitoare asupra lăunii de sentimente.

Oi cine se poate convinge despre acest adevăr, ascultând o melodie de caracter vici, maestos, în care prin o succesiune de tonuri se exprimă sentimente de bucurie, vitejie, precum sunt melodiile horelor, marșurilor și multelor jocuri naționale.

Ce servicii neprețuite, e menită a ne aduce cântarea apoi mai târziu în instrucțiune?

Materia predată în legătură cu câte o cântare se însușește mai curând, căci prin variația ce aceasta o procură, aceea devine mai plăcută și atrăgătoare pentru elevi, iar rezultatele dobândite mai mari, ca dacă, — renunțând la acest mijloc binefăcător, ne-am mărșăluit la o predare prea serioasă, ba monotona, sarbădă, cu un cuvânt neatrăgătoare.

Metodul de a se preda unele obiecte de învățământ în legătură cu cântarea mai ales la elevii începători, ce e drept nu e prescris în planul de ore; dar oare acesta este un motiv de a nu satisface unui postulat ce rezultă din o necesitate înăscută scopului educației? de sigur nu! Acestui postulat școala cu atât mai mult trebuie să satisfacă, cu cât prin materialul prețios de cântări ce și-l însușesc elevii, conștiința națională a ecelora se mai întărește, abstragând dela caracterul distractiv al acelor și dela influența binefăcătoare ce o exercită asupra sufletului, prin care se alungă tristețea, se înviorază sufletele, se îmblânzesc patimile, cu un cuvânt se cultivă relațiile sociale dintre oameni!

Prin cultivarea cântecului o parte însemnată din tezaurul nostru național constător din monumente de artă, limbă, din bogățiile portului și obiceiurilor naționale etc., se păstrează nealterată, tradițiile se fixează. De sine înțeles însă, că această sublimă misiune o vor putea îndeplini numai cântăcele isvorâte din genul poporului, adică cele ce poartă un timbru pronunțat național. Să se mărginească deci fiecare învățător, pe cât e cu putință la studiarea de atari cântări și numai întrucât n'ar fi posibil să recurgă și la cântări de alt soi. Nici acestea însă să nu se depărteze prea tare de spiritul poporului, pentru că numai astfel se pot împrieteni cu acela, se pot valora și ajunge proprietatea națională a aceluia.

(Va urma.)

Conferențe preoțești.

Convocare

Pe Marți 8/21 Septembrie, s. c. convoc. Onorata Preoție la conferință anuală în Boiul mare.

Programa:

1. La 7 ore, serviciu divin cu invocarea s. duh prin preoții: Zaharia Ganea, Ioan Dan și Ioan Popa. „Predica cu text din Evangelia sau Apostolul zilei, sulevându-se datorită de educație ale părinților față de copii“, prin Vasile Răduț, capelan în Hendorf, eventual Ioan Baci, paroh în Nadeșul săsesc.

Ședința I.

2. La 10 ore deschiderea ședinței.
3. Constatarea celor prezenți.
4. Discuție asupra serviciului divin și a predicii.
5. Comunicarea hotărârilor consistoriale Nr. 11452 Bis. și 1022 Bis.
6. Fiecare preot va prezenta raport în scris despre activitatea sa în decursul anului.
7. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea acelor rapoarte.
8. Raportul comisiei constatatoare din preoții: Ion Hârtoagă, Terențiu Popovici și Chirion Muntean, față de reuniunile, societățile, fondurile și bibliotecile înființate în comunele din protopresbiterat. Restanțierii cu rapoartele să le înainteze primului din comisiune până la 15 August a. c.
9. Vizitarea în corpore a arhivului parohial.

Ședința II.

10. Tema: „Care sunt datinele și obiceiurile, ce zgudue simțul religios-moral în poporul nostru, și cum trebuie delatate?“ Elaboratori: Nicolae Gheajă, paroh în Laslea mare și Moise Flitter, paroh în Șarpotoș.
11. Disertațiune: „Modul cum s'ar putea feri poporul nostru de procese?“ Elaborator: Dimitrie Pulca, par. în Beșa.
12. Raportul comisiei de sub Nr. 7.
13. Raportul epitropiei.
14. Stabilirea temelor și hotărârea locului pentru proxima conferință.
15. Propuneri de sine stătătoare.
16. Numirea verificatorilor.
17. Încheierea conferinței.

Sighișoara, 14/27 Iulie 1909.

Dimitrie Mo'dovan m. p.
protopop.

NOUȚĂȚI.

Regina României Elisabeta, după cum anunță ziarele bucureștene, n'are să meargă la Borsec.

Premiați. Comisiunea economică a comitatului Sibiu a premiat pe notarii comunalii, cari s'au distins prin promovarea dezvoltării economice în comunele lor și anume, cu premii în bani pe dnii: Eronim Motoc din Sebeșul sup. și Ioan Grommes din Hosman, cu diplomă de recunoștință de dnii: Ion Cosma din Ludușul mare, Dum. Muntiu din Rociu, A. Hațegan din Sibiel, Val. Milea din Tilișoa, Mih. Baumann din Alțina, Aurel Milea din Fofeldea și D. Duca din Bendorf.

† Gh. Gh. Meitani, fost în mai multe rânduri deputat și senator, membru în partidul național-liberal din România, a înțecat din viață la Sinaia în vârstă de 69 de ani. A publicat: Cântări intime 1860, Studii asupra constituției românilor 1880—1881 ș. a. Odihnească în pace!

In biserica rusească din locul balnear Carlsbad s'a ținut în zilele acestea un serviciu divin în limba românească. Serviciul divin a fost celebrat de către părintele Cobilanschi din Cernăuți și de preotul militar Dr. Cioban. Au participat oaspeții români aflați la băi.

Cercetare. În afacerea unor mari furturi comise la poșta din Sebeșul-săsesc s'a pornit o cercetare condusă de un comisar ministerial. Factorul poștal, So s. Ferencz, avea obiceiul de a desface scrisorile, mai ales pe cele sosite din America, și a le curățea de banonotele americane, trimise adesea de biți emigranți familiilor rămase acasă. Factorul a fost suspendat împreună cu alte persoane aplice la acest oficiu poștal. Cercetarea urmează.

Discuție în jurul tăblițelor. Foaia săptămânală „Nagyzebeni Ujság“ în numărul său din urmă începe o discuție cu o foaie săsescă din localitate pe tema tăblițelor, pe cari se indică numele stradei și numărul casei. Autorul articolului din foaia maghiară pe alocurea devine războinic și aruncă săgeți amenințătoare asupra membrilor din municipiul orășenesc. Din articolul acesta aflăm, că mai mulți membri ai societății maghiare din Sibiu au dat o petiție la magistratul orășenesc, în care cer, ca pe tăblițe pe lângă numirea stradei în limba nemțească, să se pună și numirea ungurească. Na vrem să făurim arme politice din tăblițele de stradă, cari servesc un scop practic, adică orientarea locuitorilor din oraș și din jur, zice foaia maghiară și pretinde încuviințarea acestei cereri în numele celor 6000 suflete maghiare din Sibiu și jur. — Dacă cele câteva mii de suflete maghiare sunt îndreptățite, — ceea ce noi nu le contestăm — să pretindă afișarea și a numerei ungurești, atunci ce să zicem noi Români, cari atât în Sibiu, dar mai ales în comunele din împrejurimea acestui oraș reprezentăm zece de mii suflete? Sau la ce să se mai orienteze și românul, căci doar lui dat i-a fost să umble tot pe întunec! Nu-i vorbă, românii nostri n'au trebuință de semne, căci ei cunosc Sibiuul cu toate cotiturile lui, întocmai cum cunosc ascunzișurile satelor proprii. Dacă i-am întreba pe ei, sigur ne-ar răspunde: „Ar fi destul de rău să nu ne cunoaștem orașul nostru!“ Aici însă să tracteză despre un drept și noi nu vrem să fim ignorați pretutindenea. De aceea atragem atențiunea membrilor români din comitetul orășenesc asupra acestei chestiuni, și le cerem a să întreprindă pentru recunoașterea și validitatea limbii române în condițiuni egale cu limba celorlalți conlocuitori.

Ca-la noi. In Vatra Dornii din Bucovina s'a petrecut la gară una dintre scenele, ce se practică mai ales la garile din prea fericita noastră țară. Și adică, un funcționar de la gara bucovineană, unul Exner, a refuzat să dea bilete de tren călătorilor români, cari i-au cerut aceste bilete vorbindu-i românește. S'a reclamat cezul.

La fondul pentru înzestrarea fetelor sărace al „Reuniunii școlarelor români din Sibiu“ au mai dăruit: Ioan Pincoiu, cul. tip., 20 bani; Ioan Tatu, măesuș pantofer (A ba-Iulia) 1 cor.; Ioan Imbăruș, expedit. „Foaiei pop.“, 20 bani; Dr. Iuliu Grecu, medic (București), soția sa Emilia n. Cioranu, profesoară și fiul lor Ionel, 5 cor.; Piți și Paiu Vladone (Bozovici) 1 cor. și Vic. Tordășianu, prozid., 10 bani.

Obicei parlamentar. În parlamentul belgian este un obicei foarte curios. Deși în țările belgiene alcoolul e interzis din cauza consumului mare, deși impozitul e foarte apăsător, în parlament deputații cari țin câte un discurs mai lung, sunt serviți de aprozi cu sticlute de rachiu. Cheltuielile le susține statul. Câți-va mandatar de-ai poporului, răutăcioși, susțin, că unii din olegii lor își lungesc discursurile lor, numai pentru aceea ca să poată deserta cât mai multe păhăruțe de rachiu!

Amânare. Congresul internațional al presei s'a amânat pentru anul viitor 1910. Comitetul său se va întruni în Septembrie la Londra, pentru a executa deciziunile luate în ultimul congres dela Berlin și a statorii chestiunile care vor fi supuse debaterilor viitorului congres. Toți președinții asociațiilorilor înscrise în biroul central au fost convocați în această conferință. Dl I. Procopiu, președintele sindicatului ziariștilor, va lua parte la debaterile acestei importante conferințe.

Sinuciderile în armata rusească au luat, în ultimii zece ani, proporțiuni îngrijitoare. Simptomele se datoresc tratamentului rău din armată și alcoolismului.

De când Blériot a trecut în sbor canalul La Manche, primește comenzi număroase de aeroplan. Până în Nov. a. c. are să facă 36 mașine sburătoare. Prețul unei singure mașine face 10 mii de franci.

Preotul Hlinka. Ministrul de justiție a trimis petiția celor 3 mii de slovaci spre dare de părere tribunalului din Rosenberg. Tribunalul a răspuns, că părintele Hlinka nu este vrednic de a fi grațiat, fiind un agitator incorrigibil.

Incendiu. In comuna Peșteana, cercul Hațegului în vreme ce locuitorii erau duși la lucru, a izbucnit un foc care a nimicit 26 de case cu toate dependențele lor.

Pentru săteni. Societatea academică bucovineană „Junimea“ a hotărât să dea reprezentațiuni teatrale pe sate și să țină conferințe pentru țărani. Duminecă s'a dat prima reprezentație în satul Gălănești și s'a jucat cu mare succes piesa „Urmările beției“.

Cărți și reviste.

Vatra Școlară, revistă pedagogică, red. Dr. P. Șpan, a apărut nr. 6 pe Iulie 1909 cu următorul cuprins: Vacanțele de Dr. P. Șpan. Indeterminismul și determinismul de P. Cocș. Din psihologia neamului de Tr. Ș. Din viața școlară de A. Sârbu. Din experiențe. Informațiuni. Abonament: pe an 6 cor., pe 1/2 de an 3 cor. La 1 Octombrie „Vatra Școlară“ va apărea în număr dublu și festiv.

Economie.

Muștele de Hessa.

Ministeriul r. u. de agricultură, spre a preîntîmpina pagubele incalculabile, pe cari le aduc așa numitele muște de Hessa (Leiodomya destructor), ni-a pus la dispoziție următoarele orânduiri, întemeiate pe experiențele câștigate în Statele unite (America) din prilejul secerișului și anume:

În hotarul acelei comune sau oraș, în care în anul trecut sau în cel de față, s'au arătat în măsură mai mare stricăciunile pricinuite de muștele de Hessa, sunt a se face așa zisele sămănături înșălătoare. Acestea sămănături să fac așa, că sămănăm pe la sfârșitul lui August sau la începutul lui Septembrie, în câteva brezde din fiecare tablă, sămânță de grâu de toamnă sau de săcară de calitate cea mai slabă.

Scopul e, ca muștele de Hessa, să-și depună în aceste brezde ouale.

Acestea sămănături înșălătoare la sămănatul obișnuit, dar mai târziu înainte de începerea iernii, să ară cât să poată de adânc având deosebită grijă, ca acestea în întreaga lungimea lor să ajungă sub pământ, ca astfel în primăvară roii muștelor să nu poată ieși la suprafață. E bine ca sămănăturile înșălătoare să se apese cu tăvălugul.

Organele statului au primit ordin strict să supravegheze executarea orânduilor de sus, înșat pentru teritoriile, în cari s'ar fi ivit muștele de Hessa.

Atragem atențiunea economilor noștri asupra acestor orânduiri.

Sibiu, 7 August 1909.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Pant. Lucaș
prezid.

Vic. Tordășianu
secretar.

Un maghiar să bea numai apă minerală ungară.

Societatea pe acții pentru
exploatarea și exportul de

ape minerale ungare

Budapest, V.,
Báthory-utca 5,

aduce în circulație numai apă minerală, naturală ungară.

Prețul unei litre cu schimbul sticlei:

Boldizsár de Borsec, contra suferințelor cronice de stomah
Borsec, fântâna principală, contra gichtului
Kossuth de Borsec, contra anemiei
Matild de Bodok, apă acra alcalică
Baross, contra suferinței de răunchi

Borhegyi, pentru înțetirea urinei
Boholt, apă răcoritoare
Előpatak, contra gâlbănărei
Maria de Rakosul de sus, contra catarului de gât
Hargitaligeti, beutură răcoritoare

Horgász, producător de apetit
Káson fântâna principală (Salutaris) cu iod și lithium
Repáti, apă acra
Selters sâcuan, contra suferinței cronice de stomah
Stoika, contra boalei de rinichi

Intrebați medicul D-Voastră și veți auzi, că rezultatul vindecător

al apei naturale minerale

și plăcutul ei gust nu e de comparat cu alte ape gazoase artificiale.

Cu apele noastre minerale ungare se pot înlocui toate apele vindecătoare din străinătate.

Depozite la: I. B. Misselbacher și L. Fuchs în Sibiu.

Nr. 391—1909

[274] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune lângă parohul bolnavios Ioan Branea din Maierău și filia Dișneiu, pe baza rezoluției consistoriale dto 30 Maiu 1909 nr. 6627 Epitr. se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în foaia „Tel. Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din venitele fașionate în coala B. despre ajutorul dela stat.

Petenții vor avea a subterne suplimentele concursuale instruite conform legilor în vigoare subscrisului oficiu protopresbiterial p. u. Dăla în termenul deschis cu observarea, ca petenții în vre-o Duminecă ori sârbătoare să se prezinte în comună spre a cânta și cuvânta în sf. biserică.

M.-Cuezd, 27 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Rechin în conțelegere cu comitetul parohial.

Galacteon Șagău
protopresbiter.

Nr. 309/1909

[173] 1—3

Publicațiune.

Comuna bis. Urez-Galați, protopresbiteratul Hațegului, dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuende zidirea bisericeii gr. or. române.

Licitațiunea verbală și cu oferte se va ținea Duminecă în 16/29 August a. c. la 2 oare p. m. în locuința episcopului Brat Ianeș.

Planul și preliminarul de spese, aprobate de Prea Ven. Consistor arhidiecezan cu datul de 30 Maiu a. c. Nr. 6360 Epitr. 1909 se pot vedea până la ziua de licitațiune în cancelaria subsemnatului oficiu protopresbiterial.

Prețul strigărei este 10.000 coroane. Licitanții au a depune vadiu de 10% dela prețul strigărei în bani gata sau în hârtii de valoare, iar ofertele închise au a se înainta la oficiul protopresbiterial până la 12 oare în ziua licitațiunei.

Urez-Galați, în 26 Iulie v. 1909.

Atanasu Daju par., — preș.
Ioan Bodescu notar.

„Văzut”.

Hațeg, în 27 Iulie v. 1909.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Hațeg.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nr. 2878/909 pretorial.

[277] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de moașe comunală în comuna Vesztey (Veștem) se escrie prin aceasta concurs:

Reflecantele au a-și așterne petițiile lor instruite cu diploma de moșit, atestat de moralitate și de praxă la oficiul pretorial al cercului Nagydisznod în Nagydisznod (Cisnădie) până inclusive 10 Sept. 1909 st. n.

Emolumentele sunt:

1. Remunerarea în bani din cassa comunală 180 cor.
2. Pentru fiecare serviciu la naștere și îngrijire în 8 zile după naștere 1 cor. 50 fil.
3. Mizerele sunt a se îngriji și cura gratis.

Nagydisznod, 7 Aug. 1909.

Dr. Schuster m. p.
primpretor.

Nr. 399—1909 of. ppresb.

(276) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor de învățători la școalele noastre confesionale gr. or. rom. din comunele mai jos numite se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Borent, salar 600 cor. și anume dela popor 300 cor. și dela Preaven. Consistor arhidiecezan 300 cor., cuartir și grădină în natură.

2. Cupșeni, salar 600 cor. și anume: 300 cor. dela biserică iar 300 cor. ajutor dela stat, cuartir și grădină în natură.

3. Curtiușul mic, salar 600 cor. și anume: dela biserică 300 cor. și dela stat 300 cor., cuartir și grădină în natură.

4. Costeni, salar 600 cor. și anume: dela biserică 200 cor. și ajutor dela stat 400 cor., cuartir și grădină în natură.

După întregirea posturilor învățăto-rești din Cupșeni, Curtiușul mic, și Costeni se va cere întregirea salariilor prescise de lege dela stat.

Cei aleși, pre lângă celelalte îndatoriri, sunt obligați a instrua elevii în cântările bisericești și a prevedea cu ei în Dumineci și sârbători cântările liturgice

în biserică. Drept aceea, cei ce doresc a fi aleși să se prezinte poporului în sf. biserică pentru a-și arăta desteritatea lor în cântări.

Concurenții să-și înainteze cererile instruite conform legii (atestat de botez, atestat dela școalele medii, absolutor pe degogie, diploma de învățător și eventuale atestate de serviciu) la subsemnatul oficiu în timpul indicat.

Lăpușul-unguresc, 26 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterial al Cetății de piatră în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Vasilie Duma,
protopresbiter.

Szebenvármegye alispánjától.

Szám: 8136/1909. fj. II.

(279) 1—1

Versenyárgyalási hirdetés.

A szászsebes — sugáti th. közut 10—11 és 11—12 km. szakaszának áthelyezésére vonatkozó és a várm. közigazgatási bizottság által 1908. Julius 11-én 1151/908 sz. s. 16745 Kor. 99 fil. költéssel engedélyezett munkálatok biztosítása céljából 1909 évi augusztus hó 31 ik napjának (kedd) d. e. 11 órájára Szebenvármegye alispáni irodájában tartandó zárt ajánlati versenyárgyalást hirdetek ki és felhívom a versenyezni óhajtokat, hogy fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó lepecsételt ajánlatokat Szebenvármegye alispánjához emezve fentebb kitett nap d. e. 10. óráig annál inkább adják be, mivel a későbbben ékező ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni. Csek szabályszerűen kiállított és pecsétel lezárt sértetlen borítékban helyezett és közvetlenül, vagy posta útján beadott ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előrt, az engedélyezett költség 5. §-ának megfelelő bányapénz a nagyszebeni m. kir. adóhivatalról történt letételéről szóló nyomat csatolandó. A versenyárgyaláson az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek és az ajánlattevők ajánlataikkal még 30 napig kötelezettségben maradnak.

Azon ajánlattevők, kik Szebenvármegyével eddig üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat a brasoi kereskedelmi és ipar kamara által kiállított bizonyítványal igazolni.

A fentebb kijelölt munkálatokra vonatkozó tervek és összes iratok a nagyszebeni m. kir. államépítészeti hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Nagyszeben, 1909 évi augusztus hó 10.

Alispán h.:

Stroia János
vrm. főjegyző.

Nr. pp. 833—909

[244] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățăto-rești la școlile din comunele mai jos însemnate din acest protopresbiterat, prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” și anume:

1. Bedeciu salar anual de 600 cor. din repartitie dela popor, cuartir în edificiul școlaei, 8 metri lemne de foc și 20 cor. pentru grădină de legumi.

2. Calata-mare salar anual de 600 cor. din repartitie dela popor, locuință în edificiul școlaei și grădină de legumi, precum și lemne de foc.

3. Finciu salar anual de 216 cor. din repartitie dela popor, 84 cor. din fundațiunea „Panovioi”, cuartir în edificiul școlaei și lemne de foc, iar restul de salar prin întregire dela stat.

4. Muntele-rece salar anual de 600 cor. din repartitie dela popor, cuartir în edificiul școlaei și lemne de foc, 20 cor. pentru grădină de legumi și 20 coroane diurne la conferență.

5. Rogojel salar anual de 600 cor. din repartitie dela popor, cuartir în edificiul școlaei cu grădină de legumi și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au a-și așterne până la termenul sus indicat concursele instruite conform normelor în vigoare subscrisului și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la sf. biserică din respectiva parohie spre a-și arăta desteritatea în cântări, fiind îndatorăți cei instituiți a cânta cu elevii la sf. liturgie.

Totodată vor fi îndatorăți se contribuie anual câte 6 cor. pentru casa tractuală, conform concluserilor în vigoare.

Cluj, 10 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterial rom. gr. or. în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Tulin Roșescu
protopresbiter.

Nr. 340/1909.

(247) 3—3

Concurs din oficiu.

În legătură cu înaltul ordin consistorial Nr. 5256 Bis. dela 30 Iunie 1909, să publică concurs pentru întregirea parohiei de cl. III-a Căinelul de jos, în protopresbiteratul Devei, — devenită vacantă prin strămutarea parohului Constantin Popoviciu, — cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fașionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post vor așterne cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiterial, și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta, predica și eventual celebra.

Dobra, la 14 Iuliu 1909.

Oficiul protopresbiterial al tractului Deva.

Iosif Morariu
adm. presb.

Nr. 216/1909.

(245) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător dela școala confesională gr.-ort. rom. din comuna Leleşe cu filia Schodol se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 600 cor. din darea de cult bisericescă, cuartir în edificiul școlaei și lemne de foc. După întregirea acestui post se va cere întregirea prescristă de lege dela stat.

Învățătorul instituit la acest post va avea să propună și religia, să țină școala de repetiție, să conducă în Dumineci și sârbători școlarii la biserică și să cânte cu ei responsurile la liturgie.

Cuincuenalele i-se compută începând dela alegere numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt la această școală.

Concurenții au a-și așterne cererile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul sus indicat, îndatorăți fiind a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a-și arăta desteritatea în cântări.

Hunedoara, la 15 Iuliu 1909.

Oficiul protopresbiterial gr. ort. al Hunedoarei în conțelegere cu comitetul parohial.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 382/909.

(249) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățăto-rești dela școalele din comunele mai jos înșirate în protopresbiteratul Orăștiei, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Romoșel, cu salar de 600 cor., iară dela 1 Ianuarie 1910 cu 1000 cor., cuartir și lemne în natură.

2. Măgura, salar 400 cor. din repartitie, cuartir și lemne în natură, restul salariului până la macsimul legal să va întregi cu ajutor dela stat.

3. Petreni, salar 600 cor. cuartir și lemne în natură.

4. Pișchinți, salar 600 cor., cuartir și lemne în natură.

5. Dâncul-mic, salar 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de foc în natură.

6. Tămășasa, salar 200 cor. din repartitie, cuartir și lemne în natură, restul salariului până la macsimul legal să va întregi cu ajutor dela stat.

7. Turdaș, salar 600 cor., cuartir și lemne în natură.

Concurenții aleși la oricare dintre aceste posturi învățăto-rești sunt datori a cerceta Sf. biserică și a cânta cu elevii de școală și a instrui și în școala de repetiție.

La toate posturile acestea salariul legal până la 1910 să va regula cu ajutor dela stat.

Concursele înzestrate cu documentele de lipsă (§ 61 din regulamentul Școl.) și altecele recomandătoare sunt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, având concurenții a se prezenta înainte de alegere în comună la oare a suplificat în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a cânta în biserică și să facă cunoștință cu poporul.

Orăștie, la 18 Iunie 1909.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Orăștiei, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 408.

(257) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa II-a din Oarda de sus, protopresbiteratul Sebeșului, devenită vacantă în urma pensionării parohului Ioan Muntean, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sunt cele fașionate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții vor înainta cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul anunțat, subsemnatului oficiu protopresbiterial și până cu 8 zile înainte de alegere au a se prezenta în parohie, pentru a cânta în biserică, respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 17 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medean,
protopresbiter.

Nr. 460—1909.

(261) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători din comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Blășfalal inferior cu salar de 600 cor. încasat prin repartitie dela popor; cuartir, lemne de foc și grădină.

2. Blășfalal superior cu salar anual de 600 cor. încasat prin repartitie dela popor; cuartir, lemne de foc și grădină.

3. Caila cu salar de 600 cor. încasat prin repartitie dela popor; cuartir, lemne de foc și grădină.

Cu 1 Septembrie a anului 1910 se va întregi salariile la 1000 cor. parte din mijloacele proprii parte din ajutorul dela stat.

Cei aleși se îndatorează a intra în școala de repetiție, a conduce școala de pomărit, a cânta în Dumineci și sârbători cu elevii la sta. liturgie, a înființa coruri bisericești și a instrui în școalele de adulți.

Concurenții să-și înainteze cererile de concurs instruite cu documentele necesari în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial și înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a-și arăta aptitudinea în cântări.

Blășfalalul de sus în 16 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterial ortodox-român al Bistriței în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Bălan
adm. prot.

Nr. 158/909.

[252] 3—3

Concurs.

La școalele centrale gr. or. române din Brașov sunt de ocupat următoarele posturi de profesori vacante, pentru ocuparea cărora se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

a. La gimnaziu:

E de ocupat un post de profesor pentru catedra de Istoria naturală, ca obiect principal combinată cu Geografia sau eventual și alt studiu.

b. La școala comercială:

E de ocupat un post de profesor pentru catedra de limba maghiară și germană.

Concurenții își vor adresa petițiile lor Eforiei școlare și le vor însoți cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedi că sunt Români de confesiunea gr. or.

2. Atestat de moralitate.

3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoși.

4. Revers, că se vor conforma intru toate legilor și dispozițiilor bisericești școlare și regulamentelor în vigoare și la caz, că Eforia școlară va pretinde, se deobligă a propune și la celelalte școale cari stau sub administrația Eforiei.

5. Diploma de profesor conform art. de lege XXX din 1883, respective conform regulamentului ministerial pentru școalele comerciale din 1895, sau intrucât nu ar avea încă diplomă, cel puțin atestatal despre examenul fundamental dimpreună cu absolutoriu.

Beneficiile împreună cu aceste posturi sunt:

Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului ca suplinitori salar anual de K 1600.—; pentru timpul de serviciu ca profesori provizori salar anual de K 1800.—, iar dela ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar, salar anual de K 2400.—, cinci ovincenii de câte K 200.—, bani de cvartir K 400.— anual și drept de penziune conform statutelor de penziune în vigoare la școalele noastre.

Brașov, 20 Iulie 1909.

Romulus Dogariu secretar.
Vasile Voinea președinte.

Nr. 633/1909

(260) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de parohi din comunele mai jos însemnate să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Tomnatecul de jos**, de clasa a II-a. După ce să va mai e scris un concurs se admit și concurenți cu calificățiune pentru clasa a III-a.

2. **Ribițioara de sus**, de clasa a III-a. Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Petenții au a-și așterne rugăile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta și cuvânta respective celebra.

Brad, la 20 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Zarand în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasilin Damian
protopresbiter.

Nr. 600—1909.

(256) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de paroh în parohia de clasa III-a **Rodbav**, protopresbiteratul Agnietei, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitului preoțesti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite conf. normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul sus indicat și se prealabile în cunoștință a acestuia să se prealabile în vreo Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a cânta sau oficia și cuvânta.

Agnita, 17 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al Agnietei în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 566/909.

(262) 2—3

Concurs non.

Pentru ocuparea parohiilor vacante din **Apoldul mic** (clasa I) și din **Boz** (clasa III) tractul Mercurei, conform ordinațiunilor consistoriale dte 30 Iunie a. c. Nrii 6332 B. și 7696 B. se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Doritorii de a concura sunt poștiți a-și așterne rugăile instruite conform normelor în vigoare în termenul sus indicat subsemnatului oficiu protopresbiterial, având a se prezenta în respectiva parohie cu stirea protopresbiterului în vreo Duminecă sau sârbătoare spre a face cunoștință cu poporul prin cuvântare sau celebrare la sfânta liturgie.

Mercurea, la 22 Iulie 1909.

Oficiul protopopesc gr. or. al tractului Mercurea.

Avr. S. Păcurariu
protopop.

Nr. 314/1909.

(270) 2—3

Concurs repetiț.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători dela școalele mai jos însemnate din protopresbiteratul **Lupșa** se scrie de nou concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Orești**, salar dela popor 300 cor., locuință în natură, relut de grădină 20 cor. și de lemne 10 cor. Restul salariului din ajut. de stat.

2. **Valea Geogelului**, salar 600 cor. locuință și grădină în natură.

Salarele și cuincuenalele pretinse de art. de lege XXVII din 1907 se vor întregi cu ajut. de stat după ocuparea posturilor în mod definitiv, resp. recunoașterea celor aleși și din partea statului.

Competenții la aceste posturi sunt datori a cânta în cor cu elevii de școală în biserică și a providea învățământul și în școala de repetiție.

Concursurile înzestrate cu documentele de lipsă (§ 61 regul. școl.) sunt a se înainta subscrisului oficiu protopopesc în termenul deschis. El de dorit concurenții înainte de alegere să se prezente și în comună pentru care au concurat, spre a cânta în biserică și a face cunoștință cu poporul.

Ofenbaia, 21 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Lupșei.

Vasile Gan
protopop.

Nr. 409/protop. 1909

(235) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești în comunele mai jos însemnate, din protopresbiteratul **Mediaș** se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Brateiu**, salar de 600 cor. și anume: 330 dela comuna bisericească, iar pentru 270 cor. se va cere ajutor dela stat, cuartir în edificiul școlai și lemne de foc.

2. **Păucea**, salar de 600 cor. și anume: 400 cor. dela comuna bisericească, iar pentru 200 cor. se va cere ajutor dela stat, relut de cuartir și lemne de foc.

3. **Richisorf**, salar de 600 cor. și anume: 300 cor. dela comuna bisericească iar pentru 300 cor. se va cere ajutor dela stat cuartir, în edificiul școlai și lemne de foc.

Concurenții au să-și așterne rugăile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat, a se prezenta în vreo Duminecă ori sârbătoare în biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântări îndatorăți fiind cei instituiți a cânta cu copii la sf. liturgie și a contribui la fondul protopresbiterial pentru casa tractului conform concluserilor în vigoare.

Cuincuenalele se vor computa numai după serviciu de 5 ani dela alegere.

Mediaș, în 5 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Mediașului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Romul Mircea
protopresb.

Nr. 560/1909.

(238) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoarești din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul **Abrud** și anume: 1. **Bucium-Cerbu** 2. **Bucium-Isbita** 3. **Bucium Muntari**, 4. **Ciuruleasa**, 5. **Petrângeni** cu **Valea-Bulzului** și 6. **Vârtop**, se scrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Posturile sunt dotate cu salar anual de 600 cor. din repartitie locuință și lemne de foc. Salariile se vor întregi la 1000 cor. în 1 Iulie 1910 în Vârtop din mijloacele proprii, în celelalte comune dela stat.

Alesul în postul **Petrângeni-V. Bulzului** va funcționa pentru amândouă comunele numai până la 1 Iulie 1910 de atunci încolo însă numai pentru comuna **Petrângeni**.

Doritorii de a ocupa aceste posturi să trimită concursurile instruite cu documentele cerute de legile în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiterial, în termenul deschis și înainte de alegere să se presinte poporului în biserică pentru a-și arăta dsteritatea în cântări și tipic.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al Abrudului.

Abrud, 11 Iulie 1909.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 214/1909.

(246) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător la școala confesională gr.-ort. rom. din opidul **Hunedoara** se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: — până la 1 Iulie 1910, când se va întregi la suma de 1100 coroane — 1000 cor. salar fundamental, solvibil anticipative în rate lunare din cassa bisericii, cuartir în localul școlai, 50 cor. relut de lemne și 20 cor. echivalent de grădină.

Dela învățătorul care va fi ales la acest post se cere, ca se propună și religiunea în școală, să fie cântăreț bun, obligat fiind să conducă corul, să ocupe și locul de cantor și ca atare, când nu e ocupat cu școala sau cu corul în Dumineci și sârbători e dator a conduce regulat și cântările din strană, având a cânta cu elevii și răspunsurile la liturgie.

Cuincuenalele i se compută începând dela alegere numai după cinci ani de serviciu neîntrerupt la această școală.

Concurenții la acest post au a-și așterne cererile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul sus indicat, îndatorăți fiind a se prezenta înainte de alegere în vreo Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a-și arăta dsteritatea în cântări.

Hunedoara, la 14 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterial gr.-ort. al Hunedoarei în conțelegere cu comitetul parohial.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 518/1909

(253) 2—3

Concurs.

La școala rom. gr. or. din **Preșmer** protopresbiteratul Brașovului, a devenit vacant un post de învățător, pentru a căruia ocupare să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele: 600 cor. și cuartir natural sau eventual 80 cor. bani de cuartir. Doritorii de a ocupa să-și îndrepte concursurile la oficiul protopresbiterial al Brașovului instruite conform legilor în vigoare, având alesul a providea învățământul și în școala de repetiție.

Preșmer, în 16 Iulie 1909.

Comitetul paroh. rom. gr. or.

George Ludu
prezident.
Vidi:

Irodin Frateș
not. comit.
Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 798/1909.

(240) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III, **Șpălnaca**, protopresbiteratul Târnava se scrie prin această concurs cu termen de 30 zile de prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat, având fiitorul paroh îndatorire a plăti darea erarială după porțiunea canonică, cu toate accidentele ei, și a se ști că dela 25 familii felderile de ocucuz și zilele de lucru compet cantorului.

Doritorii de a ocupa acest post să-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în Cetatea de baltă (u. p. Küllövár) până la termenul sus indicat, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sârbătoare la biserică cu stirea protopresbiterului, spre a cânta, eventual a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiterial ortodox român al tractului Târnava în conțelegere cu comitetul parohial.

Cetateadebaltă, 10 Iulie 1909.

Nicolae Todoran
protopop.

Nr. 263/909.

(259) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea în mod definitiv a posturilor vacante de învățători la școalele confesionale gr. ort. române din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Iliei se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Câmpuri-Surdac** salar anual 1000 cor. din cassa biserice, cuartir corăspunzător și grădină de legumi.

Dela învățător se recere să aibă cunoștință bună muzicală, căci va avea a instrui și a conduce mai departe corul bisericesc deja existent. Va instrui și copiii de școală în cântări prin cunoașterea notelor. Va providea învățământul și în școala de repetiție.

Cei apți în a conduce — orchestră, fanfară — vor fi preferiți.

2. **Gothatea** salar 800 cor. în bani gata, ori 11 jugăre de pământ, cuartir, lemne și grădină în natură ori relut de 20 cor.

Alesul învățător va fi obligat a instrui copiii în cântările bisericești a cânta cu ei în biserică și a providea cântările de strană. Totodată să fie pricepător de muzică spre a putea face cor cu timpul.

Cu începutul anului viitor salarul fundamental se va ridica conform legii la 1000 cor. solvit din cassa biserice.

3. **Visca** salar 600 cor., cuartir în natură, lemnele trebuincioase de foc și grădină. Cu anul viitor salar fundamental de 1000 cor. solvit din cassa biserice.

4. **Gialacuta** salar 600 cor., cuartir și lemne, grădină în natură ori relut de 20 cor. Cu începutul anului viitor se va ridica la 1000 cor. prin ajutor dela stat.

5. **Brașeu** salar de 600 cor., cuartir și lemne de foc, grădină în natură. Cu începutul anului viitor salar fundamental de 1000 cor. prin întregire dela stat.

Cuincuenalele se compută începând dela alegere numai după cinci (5) ani de serviciu neîntrerupt la această școală.

Concurenții la aceste posturi au a-și așterne cererile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul sus indicat, îndatorăți fiind a se prezenta înainte de alegere în vreo Duminecă ori sârbătoare la biserică pentru a face cunoștință cu poporul și pentru a-și arăta dsteritatea în cântări.

Ilia, la 14 Iulie v. 1909.

Oficiul protopresbiterial gr. ort. rom. al Iliei în conțelegere cu comitetele parohiale.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 265/1909.

(237) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala din **Cacova-Ierei**, protopresbiteratul Lupșa, pe baza ordinului Consistoriului arhidiecezan din 4 Iunie a. c. Nr. 6553 Școl. 1909, se scrie nou concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu postul sunt: 600 coroane salar, locuință și grădină în natură. Salariul, după ocuparea definitivă a postului, se va putea întregi dela stat la suma pretinsă de art. de lege XXVII din 1907.

Se vor preferi concurenții cu aptitudini muzicale, iar pentru cazul de a putea înființa cor bisericesc o adulții, li se va vota deosebit de salar o remunerație până la 100 coroane pentru cor.

Concursurile înzestrate cu documentele prescise, se înaintază subscrisului oficiu în termenul indicat. Petenții să se prezente înainte de alegere și în comună, pentru a cânta și a face cunoștință și cu poporul.

Ofenbaia, 10 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiterial al tractului Lupșa, în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Gan
protopop.

Publicațiune.

Comuna bis. **Ungra** protopresbiteratul Cohalmului dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuente, zidirea școlai române elementare din Ungra.

Licitațiunea verbală și cu oferte se va ținea **Duminecă în 2/15 August a. c.** la 2 oare în școala gr. or. din Ungra.

Planul și prealabilul din vreo aprobat de Prea Ven. Cons. Arhidiecezan Nr. 3405 din 19 Martie a. c. cât și de comisiunea administrativă din 1909. Condițiunile mai amănunțite se pot vedea până la ziua licitațiunei în cancelaria of. par. din Ungra.

Prețul strigărei este de 5657 cor. 92 fil. Licitanții au a depune 10% vadiu, dela prețul strigărei, în bani gata sau în hârtii de preț iar ofertele închise au a se înainta la of. par. până la 12 ore în ziua licitațiunei.

Ungra, în 20 Iulie v. 1909.

Sofroniu Roșca **Ioan Cozac.**
paroh gr. or. ep. I.

(258) 3—3

Nr. 398/909

(248) 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești dela școalele din comunele mai jos înșirate în protopresbiteratul Geoagiu să publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Boiu**, salar 500 cor. din repartitie relut de cuartir și lemne în natură, restul salarului până la macsimul legal să va întregi cu ajutor dela stat.

2. **Bojuș** cu **Bacăia**, salar 600 cor. cuartir și lemne de foc în natură.

3. **Bulbuc-Curpeni**, salar 600 cor. cuartir și lemne în natură.

4. **Glod-Nadăștia**, salar 600 cor. cuartir și lemne în natură.

5. **Homorod Suseni** și **Ioseni**, salar 600 cor. cuartir și lemne în natură.

6. **Mermezeu-Văleni**, salar 600 cor. cuartir și lemne în natură.

7. **Ceru-Bacăint**, salar 200 cor. restul să va întregi dela stat, cuartir și lemne în natură.

8. **Porcurea**, salar 200 cor. din repartitie restul să va întregi dela stat, cuartir și lemne în natură.

9. **Valea-mare**, salar 600 cor. din repartitie restul să va întregi dela stat, cuartir și lemne în natură.

10. **Voia**, salar 200 cor. din repartitie restul să va întregi dela stat, cuartir și lemne în natură.

La toate posturile acestea salarul legal până la 1910 să va regula cu ajutoare dela stat.

Concurenții aleși sunt datori a cerceta sf. biserică, a cânta acolo cu elevii din școală și a instrui și în școala de repetiție.

Concursurile înzestrate cu documentele de lipsă (§ 61 din regulamen. școl.) și alte acte recomandătoare sunt a se înainta subscrisului oficiu protopopesc în termenul deschis, având concurenții a se prezenta înainte de alegere în comună în care a suplicat spre a cânta în biserică și a face cunoștință cu poporul.

Orăștie, 18 Iunie 1909.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Geoagiu în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Vasile Domșa
protopresb. adm.

Nr. 187—1909. of. presb. (264) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresți dela școalele elementare confesionale gr. or. române din comunele mai jos numite prin această se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Ciceu-Corabie** cu salariu de 600 cor. din cari 400 cor. din ajutor dela biserică și din 5% dare școlară, iar 200 cor. ajutor dela stat. Cuartir, grădină și lemne de foc.

2. **Ciceu-Poeni și Dobricel** cu salariu de 600 cor. din ajutor dela biserică și din 5% dare școlară, cuartir, grădină și lemne de foc.

Învățătorul va fi ambulant până la separarea acestor școale, care este în curs, până când va putea opta pentru una din ele cerându-se atunci întregirea salariului prin ajutor de stat la fiecare separat la mărimea prescrisă de articolul de lege XXVII: 1907.

3. **Ciubanca** cu filia **Ciubănețu** cu salariu de 600 cor. din cari 276 cor. pin ajutor dela biserică și din 5% dare școlară, iar 324 cor. ajutor dela stat. Cuartir, grădină și lemne de foc.

4. **Negrilești** cu salariu de 600 cor. din cari 300 cor. din ajutor dela biserică și din 5% dare școlară, iar 300 cor. ajutor de stat. Cuartir, grădină și lemne de foc.

5. **Poiana-Blenchi** cu salariu de 600 cor. din cari 240 cor. din ajutor dela biserică și din 5% dare școlară, iar 360 cor. ajutor de stat la caz de asemnare. Cuartir, grădină și lemne de foc. Aici s'a decretat și înființarea de școală de stat.

La școalele de sub 1, 3 și 4 este speranță a se întregi salariile și cîștigurile cu începere din 1 Iulie 1910 la mărimea prescrisă de articolul de lege XXVII: 1907.

Învățătorii aleși sunt datori a propune și religiuina în școala de toate zilele și în cea de repetițiune, a conduce școlarii în toate Duminecile și sărbătorile la biserică și a cânta cu ei la sfânta liturghie.

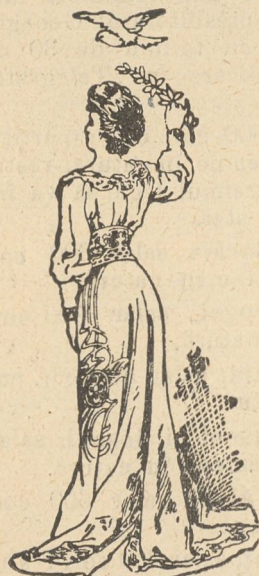
Doritorii, de a ocupa vre-unul dintre aceste posturi, au a-și înainta rugărilor, instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis, intenționat mai sus și a se prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Dej, 16 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiteral al tractului gr. or. Deș în conțelegere cu comitetele parohiale.

Teodor Herman
protopresb. gr. or.

Putere enormă

nu are fiecare om, dar fiecare, care se simte în continuu slab, ostent și sleit, pe care-l dor membrele, care trăeste fără curaj și energie, să folosească ocazia, de a face cunoștință cu o recunoscută metodă de vindecare, prin care poate să-și recâștige puterile sale trupesti și spirituale și sănătatea.

Cărtica despre „Moderna metodă electrică de vindecare”, dă deslușiri exacte despre tratamentul nostru.

Dacă nu pute-ți să ne cercetați personal, adresați-Vă nouă în scris cu provocare la această gazetă și noi Vă vom trimite cu plăcere **gratuit** broșura noastră.

Int. ord. med. ELECTRO-VITALIZER
Budapest IV. Károlykört 2. Mezzanin 51.

Ioan Szvetlik, Alsóféher-kút, serie în 29 Decembrie 1908. M. Stim. Dle Doctor! Imi pare bine că Vă pot comunica că răgăilele acri sunt cu totul delăturate. Eu sunt de un temperament foarte vesel și pofta de lucru m'a apucat iară. Mersul imi este mai ușor și mai elastic; cu un cuvânt mă simt în toată privința mult mai bine. Aparatul încă tot îl mai folosește, funcționează perfect.

Coupon pentru o carte gratuită.

Cătră
Int. ord. med. ELECTRO-VITALIZER
Budapest, Károlykört 2, Mezzanin 51.
Rog trimiteți-mi opul pentru domni și dame:
Tratat despre electro-terapia modernă gratis și franco în plic închis.
Numele:
Adresa:

(266) 2—4

Nr. 528/909.

(236) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresți din comunele: **Gusu, Broșteni și Beșinău**, tractul Mercurei, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt câte 600 cor. din repartitiie de pe popor.

Reflectanții sunt datori a cânta cu elevii în biserică.

Petițiile au să se aștearnă instruite în regulă oficiului protopopesc subsemnat.

Mercurea, 9 Iulie 1909.

Oficiul protopresbiteral greco or. al Mercurei.

Avr. S. Pecurariu
protopresb.

Răniri

de tot felul trebuie cu îngrijire păzite
contra necurățenilor.

căci prin aceasta și cea mai mică rană se poate preface în rană rea și greu vindecabilă. De 40 ani numita alifie muietore: alifie de casă de Praga, e un mijloc de legat demn de încredere. Aceași apă rănile, alina aprinderea și durerile, are efect bun și grăbește vindecarea.

Zilnic expedițiuni postale.

1 Dosă 70 bani. Se expediază franco în toate părțile monarhiei Austro-Ungare contra trimiterii prin mandat postal a Cor. 3-16
4 Dose, a Cor. 7—10 Dose.

Toate părțile ambalajului poartă marca legală
(343) 18—20 de apărare.

Depot general:

B. FRAGNER, furnizor c. și r.
Farmacia „LA VULTURUL NEGRU”,
Praga, Kleinseite 203, Colțul str. Neruda.
Depozite în farmaciile Austro-Ungariei și la
I. v. Török, Dr. L. Egger și I. Egger, farmaciști în Budapesta.

Frumseța

Dorința cea mai ferbinte a oricărei dame e fără îndoială: a fi cât mai frumoasă, și spre a ajunge acest scop, ea prinde orice ocaziune, își spoeste obrazul cu mijloacele cele mai de necrezut, ceea ce în cele mai multe cazuri are ca urmare, că obrazul, în loc să se înfrumusețască, se ruinează, astfel, că are lipsă de un timp îndelungat și de o îngrijire deosebită, până ce din nou e restabilit.

Singurul succes în lume, pe care l-a dobândit farmacistul Clemens v. Földes cu crema lui Margit (cu deosebire în Franța și Germania) a îmbărbătat pe mulți oameni la imitarea acestui mijloc renumit, nestricăcios, care singur are un efect miraculos în contra tuturor necurățeniilor de piele, cum sunt pistruiele, petele de fect, sgrăbunțele etc. Se înțelege, această nimănui nu i-a reușit, căci secretul producției **Crema-Margit** îl cunoaște exclusiv numai inventatorul și fabricantul, care și păzește acest secret, prin aceea că tot singur pregătește acest preparat. Se vede dar că **Crema-Margit** rămâne deapădură aceeași; pregătirea ei e conștientă, din care cauză și efectul ei e repede și sigur. Admoniem deci dănele, a-și spoi obrazul cu fel și fel de alifie; să folosească numai acel mijloc, care e recomandat și de medici renumiți din Anglia, Franța și America, ca unicul mijloc cu efect sigur, nestricăcios și bun pentru susținerea frumseței. Acest renumit mijloc de frumsețe e **Crema-Margit** a lui Földes, care deja după o întrebuințare de 3—4 zile schimbă pe deplin pielea feței, pistruiele, petele de fect, sgrăbunțele, roșăța de față și mâni le depărtează, iar feței îi imprumută frumseță ideală, improspătare și tinerețe. Pe lângă toate acestea **Crema-Margit** e cu totul nestricăciosă. O dosă costă 1 cor. Săpunul-Margit 70 fileri. Pudra Margit (albă, roza, și crême) 1 cor. Toate aceste mijloace pot fi folosite și separat. **Crema-Margit** a lui Földes se poate căpăta în toată farmacia mai mare, dacă însă undeva nu se află de vânzare, doritorul să se adreseze direct inventatorului **Clemens v. Földes**, farmacist în Arad.

Depozit central în Sibiu (Nagyszeben):
Guido Fabritius, fabrica de săpun a lui Gustav Meltzer, parfumeria Meltzer, drogueria Carl Morscher, Carl Müller, Ervin Rummel, Pissel & Schmidt; în Agnita: Wilhelm Fröhlich; în Sighișoara: A.W. Lingner; în Mediaș: Iosif Obert.

(109) 6—8

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, sgâr-ciuri și alte boale de nervi, să ceară broșura despre aceste. Se capătă gratuit și franco prin (231) 4—52

priv. Farmacia la Lebedă
Frankfurt a/M.

Muschong, Baia Buziaș.

Apă minerală Phönix de Buziaș

vindecă și improspătează. Ajută admirabil la boale de rărunchi și beșica udului, la catarurile cronice de rărunchi, la formări de piatră urinală și la boalele cataralice ale organelor pentru aer și a organelor de separare. Recomandată de medici. Depozit general în Sibiu la firma **Carol Albrecht**.

(208) 6—12

Conservarea unui

stomach sănătos

consistă mai cu seamă în ținerea, înaintarea și regularea mistuirei și a delăturăi incuierilor neplăcute. Un mijloc cercat și pregătit din materiile cele mai bune și mai cu efect, producător de apetit și mistuire, care delătură cunoscutele urmări ale necumpetului, diciei ne-regulate, răcelei și incuierii neplăcute, d. e. arsură în stomach, umflătură, formarea de acid peste măsură și junghiurile dureroase, e **Balsamul pentru stomach alui Dr. Rosa** din farmacia lui B. Fragner în Praga

Atențiune! Toate părțile ambalajului poartă marca legală de apărare.

Depot general: Farmacia lui

B. FRAGNER, furnizor c. și r.
„La vulturul negru”, Praga, Kleinseite 203, Zilnic exp. postale. Colțul stradei Neruda.
O sticlă întreagă 2 Cor., o jum. sticlă 1 Cor.
Se expediază franco în toate părțile monarhiei Austro-Ungare, contra trimiterii prin ramburs a Cor. 1-50 o sticlă mică, a Cor. 2-80 o sticlă mare, a Cor. 4-70 2 sticle mari, a Cor. 8—4 sticle mari, a Cor. 22—14 sticle mari.

Depozite în farmaciile Austro-Ungariei și la I. v. Török, Dr. L. Egger și I. Egger, farmaciști în Budapesta.
(344) 17—20

Săpun de lapte de lilie
Steckenpferd.

Cel mai bun săpun pentru piele
și contra petelor de soare.

Se capătă pretutindeni!

(38) 23—40

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRASCU

măiestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!
(13) 25—52

Iosif Neskudla, Olmütz

fabrică de stofe bisericești, paramente recuisite de metal și prapore.

Recomandă: **Feloane, ornate pentru Diaconi, Patrafire, Prapore, Steaguri pentru societăți, Baldachine** etc. confecționate exact după ritul gr.-ortodox, apoi **Potire, Cruci, Cădelnițe, Candile, Discuri, Stea, Copie, Lingurițe** și a predat pentru orice comande

reprezentanța sa

Librăriei arhidiecezane, Sibiu,

de unde obiectele sus numite se pot procura cu prețuri de fabrică afară din cale moderate; tot la Librăria arhidiecezană
(103) 18—52 se execută și încasările numitei firme.